

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Maria Ghervas,
Dumitru Mardari,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, și de avocatul Ruslan Cașu, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 17 decembrie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2019, în privința inculpatului

Chirica Andrian XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 22.03.2018 – 17.12.2018,
instanța de apel: 21.01.2019 – 26.02.2019,
instanța de recurs: 19.04.2019 – 18.06.2019.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 17 decembrie 2018, Chirica Andrian a fost condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit. e) și e¹) Cod penal la 15 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, începând din 17.12.2018, deducându-se termenul aflării în arest preventiv de la 05.01.2018-01.03.2018 și 06.03.2018-16.12.2018.

S-a respins solicitarea procurorului de încasare din contul inculpatului în folosul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 28.130 lei.

2. Instanța a constatat că la 04 ianuarie 2018, aproximativ la ora 22.20, inculpatul Chirica A., aflându-se în ap. 125 din XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, unde domiciliu împreună cu tatăl său, Chirica I., născut la XXXXXX, provocând cu el o ceartă pe motive neînsemnate, în cadrul căreia, urmărind scopul omorului intenționat al acestuia, profitând de starea de neputință a ultimului, datorită vârstei înaintate și bolii cronice, intenționat i-a aplicat lovituri cu un obiect contondent dur neidentificat în regiunea capului, cauzându-i, conform concluziilor raportului de expertiză judiciară nr. 201803C0061 din 25.01.2018, vătămări corporale ușoare și neînsemnate sub formă de plagă contuză în regiunea parietală stânga, revărsate sanguine în țesuturile moi pericraniene, excoriații în regiunea frontală stânga și spina nazală. În continuare, pentru a-și duce până la capăt intenția, urmărind scopul omorului intenționat al lui Chirica I., în aceleași împrejurări, i-a aplicat tatălui său o lovitură cu un cuțit de bucătărie în regiunea toracelui pe stânga, cauzându-i, conform concluziilor raportului de expertiză judiciară nr. 201803C0061 din 25.01.2018, vătămare corporală gravă sub formă de plagă înțepat tăiată a toracelui, penetrantă în cavitatea toracelui pe stânga, cu lezarea țesuturilor moi ale toracelui, mușchilor intercostali, pericardului, cordului, în urma căreia Chirica I. a decedat.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina și, folosindu-se de dreptul de a nu mărturisi împotriva sa, a refuzat să facă declarații sau să răspundă la întrebări.

Totodată, vinovăția inculpatului este dovedită prin probele administrate.

Astfel, martorul Gălușcă S. a declarat că pe 04.01.2018, orele 10.00-11.00, a primit informația de la unitatea de gardă, precum că pe sectorul administrativ de serviciu o persoană a fost atacată și înjunghiată de către două persoane necunoscute. S-a deplasat la spitalul de urgență. În salon se afla Chirica A., care în partea dreaptă în regiunea mai sus de coapsă avea o rană, deoarece sângera. Acesta a comunicat că a fost atacat de doi indivizi pe str. Burebista, care au vrut să-i smulgă geanta. El a opus rezistență, dar a fost înjunghiat. A doua zi, a auzit că acesta a refuzat să depună plângere la poliție și s-a deplasat la domiciliul lui pe la orele 10.30-11.00. A sunat la sonerie. Chirica Andrian a deschis ușa, fiind puțin palid. Primele cuvinte cu care i-a întâmpinat Chirica A. au fost „*mătință tata e mort*”. A intrat în apartament, a mers în camera unde era tatăl său și a văzut o persoană în vârstă de 50-60 ani, care zăcea la podea. În jurul lui erau semne de luptă, erau pleduri, oghealuri și mult sânge. Persoana era însângeraată pe frunte, pe mâini și pe haine. Inculpatul răspundea cu „*eu nu știu nimic, eu nu cunosc, nu vă pot spune, el bea, eu am probleme cu el*”. A venit expertul, a întors cadavrul și au văzut în regiunea pieptului o plagă, iar când au început să desfacă toate păturile au găsit și cuțitul, acesta fiind din setul de cuțite de la bucătărie. Apoi Chirica A. a fost reținut.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 201803C0061 din 25.01.2018, la cadavrul Chirica I., s-a constatat plagă tăiată-înțepată, cu lezarea

cordului, produse cu circa 30-40 minute înainte de deces, posibil în circumstanțele indicate, au legătură directă cu survenirea decesului și se califică ca vătămări corporale grave. Concomitent, decesul a survenit cu mai mult de 36 de ore și mai puțin de 48 de ore, până la data de 06.01.2018, orele 17:30.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 201803D012 din 26.01.2018, leziunea plăgii tăiate-înțepate la victimă nu putea să se formeze în urma căderii de la înălțime, iar trauma din zona parietală a capului nu-i posibil de stabilit cu ce obiect a fost cauzată, dar cu un obiect contondent dur și se califică ca vătămare corporală ușoară.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 201808M0013 din 15.02.2018, s-a constatat că plaga tăiat-înțepată a toracelui pe stânga a cadavrului Chirica Ivan a fost produsă prin lovire, posibil cu lama cuțitului de bucătărie, prezentat în poza nr. 2.

Intenția inculpatului de a comite infracțiunea și de a curma viața tatălui său *se mai confirmă și prin procesul-verbal din 26.01.2018, de examinare a telefonului mobil, cu discuții și mesaje vocale* înregistrate între inculpat și mama acestuia Chirica V.

Astfel, s-a constatat că doar inculpatul și victima locuiau în ap. 125 din XXXXXX, XXXXXX și doar ei aveau acces în locuință. Prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 05.01.2018, s-a stabilit că urme de sustragere sau de efracție în apartament lipsesc, chei de la ușa de intrare erau doar două, una dintre care se afla în legătura de chei în lacătul de dinăuntru al ușii și aparține lui Chirica A., iar altă cheie se afla în odaia tatălui său Chirica I.

Prin urmare, aceste circumstanțe combat versiunea apărării că fapta ar fi fost comisă de către o altă persoană.

Argumentul apărării referitor la nulitatea procesului-verbal de cercetare la fața locului din 05.01.2018, pe motiv că nu este descifrabil, este nefondat. Or, actul procesual enunțat corespunde rigorilor legale și este întocmit în modul corespunzător.

Potrivit *art. 251 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală*, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluia act. Încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

În acest context, nici la etapa desfășurării acțiunii procesuale respective, nici la etapa prezentării materialelor de urmărire penală la terminarea urmăririi penale, nici inculpatul și nici apărătorul său *nu au formulat asemenea excepții de nulitate, astfel încât, invocarea lor la faza judecării cauzei fiind tardive și inadmisibile.*

Deci, este dovedită integral vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. e) și e¹) Cod penal, ca omorul intenționat al unei persoane, și anume a unui membru de familie, profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei, care se datorează vârstei înaintate, bolii, dizabilității ori altui factor.

La individualizarea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7 și 75 Cod penal, de limitele speciale ale pedepsei prevăzute de sancțiunea normei penale, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se califică potrivit art. 16 alin. (6) Cod penal, ca excepțional de gravă, de forma vinovăției comiterii acesteia - cu intenție.

Totodată, instanța a statuat că, conform prevederilor art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Astfel, cheltuielile judiciare suportate de stat în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare se trec în contul statului, or, acestea sunt cheltuieli suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

3. Procurorul Artur Sîrcu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care cheltuielile judiciare în sumă de 28.130 lei să fie încasate de la inculpat.

Apelantul a invocat că, în cazul recunoașterii inculpatului vinovat de comiterea infracțiunii incriminate, acesta urmează să recupereze cheltuielile judiciare suportate de stat.

Instanța, încalcând prevederile art. 229 Cod de procedură penală, a refuzat în încasarea cheltuielilor suportate de stat la efectuarea expertizei.

Or, conform prevederilor art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de către condamnat și instanța îl putea obliga să recupereze cheltuielile judiciare.

3.1. A declarat apel și avocatul Ruslan Cașu, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, cât și casarea încheierii din 08.12.2018, prin care a fost respinsă cererea de recuzare a completului de judecată.

Apelantul a indicat că la caz nu există dovezi că inculpatul a comis fapta incriminată.

Divergențele existente în declarațiile martorului Gălușcă S., referitor la timpul sosirii la domiciliul inculpatului, precum și faptul că dânsul în calitate de ofițer de investigații, cu experiență de activitate, nu a știu să comunice instanței, că în aceeași zi a formulat și denunț, dar a fost audiat în calitate de martor, pune la îndoială sinceritatea declarațiilor acestuia și nu reprezintă altceva decât o încercare de a trage neîntemeiată la răspunde penală inculpatul.

Nici unul din martorii audiați în instanță nu au furnizat nicio informație cu privire la circumstanțele comiterii faptei, declarațiile acestora fiind generale și nu se referă la fondul cauzei.

Odată ce partea acuzării nu a putut descifra procesul verbal din 05.01.2018, de cercetare la fața locului, acesta urma a fi considerat nul, deoarece instanța nu poate să se manifeste în favoarea acuzării sau apărării.

Din conținutul procesului verbal din 26.01.2018, de examinare a telefonului mobil, au fost cercetate discuțiile dintre inculpat și mama acestuia, din care nu se deduce nici o informație cu privire la presupusul omor sau deces.

Nu s-a dat apreciere raportului de expertiză medico-legală din 22.01.2018, prin care pe corpul inculpatului s-a determinat o leziune sub formă de plagă tăiată înțepată în regiunea iliacă dreapta, care a fost cauzată cu un obiect tăietor înțepător, fiind calificată ca vătămare ușoară.

Declarațiile expertului judiciar Bondari G., audiat în cadrul cercetării judecătorești, sunt contradictorii intereselor organului de urmărire penală.

Inițiind procesul de investigație pe cazul dat, nu au fost verificate mai multe versiuni cu privire la circumstanțele decesului lui Chirica I., ceea ce subminează temeinicia acuzațiilor formulate inculpatului, deoarece expertul a constatat că plaga depistată pe corpul victimei era în zona accesibilă mâinilor proprii.

Prin urmare, organul de urmărire penală a evitat verificarea versiunii de sinucidere de către victimă, versiune, care la moment, luându-se în considerație concluziile tuturor experților, nu poate fi combătută.

Nici organul de urmărire penală, nici instanța nu au dat răspuns corect la întrebările ce s-a întâmplat cu victima, cu inculpatul, care este tangența inculpatului cu decesul victimei (cu excepția legăturii de rudenie), care este cel puțin o probă care ar indica că inculpatul a săvârșit infracțiunea de care este acuzat, de ce în cazul dat se discută numai despre omor intenționat, dar nu și despre sinucidere, lipsirea de viață din imprudență, determinarea la sinucidere ș.a.

Or, conținutul concluziilor expertizelor ar fi valabil pentru fiecare din versiunile, dar și încadrările juridice neverificate.

Din analiza circumstanțelor cauzei și a probelor prezentate de procuror, se formează convingerea că învinuirea adusă inculpatului nu și-a găsit confirmare în ședința de judecată, dânsul fiind nevinovat, urmând a fie achitat, ori nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău din 08.12.2018, cererea de recuzare înaintată de partea apărării în numele inculpatului a fost respinsă neîntemeiat.

3.2. Inculpatul, la fel, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, cât și casarea încheierii din 08.12.2018, prin care a fost respinsă cererea de recuzare a completului de judecată, formulată de partea apărării.

Apelantul a invocat că nu există dovezi că dânsul a comis fapta incriminată.

Nici unul din martorii audiați în instanță, nu au furnizat nicio informație cu privire la circumstanțele comiterii faptei, declarațiile acestora sunt generale și nu se referă la fondul cauzei.

Nu a cunoscut până la finalul examinării cazului, totuși de care învinuire urmează să se apere, astfel că învinuirea adusă este una incertă, neclară și însoțită de contradicții.

Nu s-a dat apreciere versiunii sale de nevinovăție, care a fost aceeași de la începutul urmăririi penale.

Au rămas fără soluționare unele circumstanțe ce aveau importanță, că dacă îl tăia pe tata, atunci solicita asistență medicală pentru el, ori fugea de acasă, precum și de la spital, ori nu se întorcea de la spital, nu avea să deschidă ușa de la apartament, nu avea să sune la salvare și poliție.

Consideră, că *tatăl său, după ce a înțeles că l-a tăiat pe dânsul, s-a sinucis.*

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2019, toate apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că inculpatul nu a recunoscut vina și, folosindu-se de dreptul de a nu mărturisi împotriva sa, a refuzat să facă declarații sau să răspundă la întrebări.

În pofida faptului că inculpatul nu a fost de acord să ofere careva explicații, culpa acestuia în comiterea infracțiunii incriminate este demonstrată prin probele administrate și anume declarațiile martorilor Fusu R., Bostan C., Gălușcă S., cât și prin probele scrise – procesul-verbal de cercetare la fața locului din 05.01.2018, în cadrul căreia au fost ridicate hainele și cuțitul utilizat la săvârșirea infracțiunii, că urme de sustragere sau de spargere de ușă în apartament lipsesc, cheile de la ușa de intrare în apartament sunt doar două, una dintre care se afla în legătura de chei în lacătul de dinăuntru al ușii și aparține lui Chirica A., iar altă cheie în odaia tatălui său Chirica I. A fost depistat cadavrul lui Chirica I. în odaia acestuia, la care s-au depistat o plagă înțepat tăiată a toracelui, penetrantă în cavitatea toracelui pe stânga, plagă contuză în regiunea parietală stânga și excoriații în regiunea frontală stânga și spina nazală, raportul de expertiză medico-legală a victimei nr. 201803C0061 din 25.01.2018, că s-a constatat la cadavrul lui Chirica I., plagă tăiată-înțepată, cu lezarea cordului, produse cu circa 30-40 minute înainte de deces, posibil în circumstanțele indicate, au legătură directă cu survenirea decesului și s-au calificat ca vătămări corporale grave. Concomitent, decesul a survenit cu mai mult de 36 ore și mai puțin de 48 ore, până la data de 06.01.2018, ora 17.30, raportul de expertiză medico-legală a victimei nr. 201803D012 din 26.01.2018, că leziunea plăgii tăiate-înțepate nu putea să se formeze de la căderea de la înălțime, iar trauma din zona parietală a capului nu-i posibil de stabilit cu ce obiect a fost cauzată, dar cu un obiect contondent dur și se califică ca vătămare corporală ușoară, raportul de expertiză medico-legală a victimei nr. 201808M0013 din 15.02.2018, că plaga tăiat-înțepată a toracelui pe stânga a cadavrului Chirica I. a fost produsă prin lovire, posibil cu lama cuțitului de bucătărie, prezentat în poza nr. 2, raportul de expertiză medico-legală nr. 201802/D0145 din 22.01.2018, că la inculpatul Chirica A. s-a depistat o plagă înțepată, care se califică ca vătămare corporală ușoară și nu poate fi de stabilit cu certitudine modul de apariție al acesteia, raportul de expertiză biologică nr. 20180500009 din 24.01.2018, că pe obiectele ridicate, se atestă urme de sânge uman cu grupa sanguină O alfa,

beta/O(1), care nu exclude proveniența acestuia atât de la victimă, cât și de la inculpat, procesul-verbal de percheziție corporală din 05.01.2018, efectuată în timpul reținerii lui Chirica A., prin care s-a ridicat telefonul mobil al ultimului, procesul-verbal din 26.01.2018, de examinare a telefonului mobil, cu discuții și mesaje vocale înregistrate între inculpat și martorul Chirica V., care demonstrează intenția învinutului de a săvârși infracțiunea de omor, conținutul materialului înregistrat în REI-II al IP Botanica, cu nr. 244 din 04.01.2018, din care se atestă tentativa lui Chirica A. de a ascunde de la organele de drept faptul omorului tatălui său, și anume: potrivit informației „903” s-a stabilit că Chirica A., la orele 22.45, a fost internat în spital cu plagă de cuțit în regiunea lombară. Totodată, se indică precum că la 04.01.2018, Chirica A. a fost bătut de către persoane necunoscute pe str. Burebista.

Probele administrate dovedesc incontestabil că inculpatul a comis infracțiunea de omor, pentru care a fost condamnat și exclud faptul că victima singură și-ar fi cauzat leziunile în urma cărora a survenit decesul, odată ce ușa apartamentului nu a fost forțată, existând doar două chei, acces la apartament având doar victima și inculpatul.

Nu poate fi reținut faptul că victima s-a sinucis or, conform rapoartelor de expertiză se atestă că victimei i-au fost aplicate mai multe lovituri, iar pe de altă parte, din declarațiile martorilor apărării se atestă că victima era „paralizat pe partea stângă”.

De asemenea, este probată și legătura cauzală dintre acțiune făptuitorului și urmările prejudiciabile sub formă de moarte cerebrală a victimei, în acest scop au fost efectuate expertize medico-legale, care au confirmat decesul victimei, precum și cauzele și timpul survenirii decesului.

Intenția inculpatului de a comite infracțiunea s-a confirmat și prin procesul-verbal din 26.01.2018, de examinare a telefonului mobil, cu discuții și mesaje vocale înregistrate între inculpat și mama acestuia Chirica V., prin care se demonstrează intenția inculpatului de a curma viața tatălui său.

De asemenea, prima instanță a examinat și soluționat corespunzător propunerea de recuzare, nefiind identificate careva temeuri prevăzute de art. 33, 34 Cod de procedură penală.

Totodată, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzării, plățile necesare pentru efectuarea expertizei urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat.

Cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statului.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea parțială a acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a indicat că, potrivit art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, iar conform alin. (3) al aceleiași norme, enunță că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, astfel este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat.

Prin urmare, în situația când art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este neîntemeiată.

Or, procurorul a făcut dovada cheltuielilor suportate de stat la efectuarea raportului de expertiză dactiloscopică în mărime de 1680 lei, raportului de expertiză biologică în mărime de 10.290 lei, raportului de expertiză medico-legală a cadavrului în mărime de 3840 lei/320 lei/9818 lei, raportului de expertiză medico-legală a învinuitului în mărime de 320 lei, raportului de expertiză complexă psihiatrico-psihologică în mărime de 1862 lei, care în total constituie suma de 28.130 lei.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Ruslan Cașu, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a indicat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate de către partea apărării.

Concluziile instanțelor de fond nu corespund circumstanțelor de fapt stabilite în cadrul cercetărilor judecătorești.

Prin totalitatea probelor din materialele dosarului, inclusiv cele prezentate suplimentar (la etapa examinării cauzei în ordine de apel), se constată nevinovăția inculpatului.

Instanța de apel nu s-a pronunțat asupra informației (scrisorii) oficiale, prin care se confirmă faptul că în raport cu perioada survenirii decesului admisă de către medicul legist care a examinat cadavrul victimei, inculpatul, în marea parte a timpului, s-a aflat internat în staționar în spitalul de urgență.

Prin aducerea criticii poziției inculpatului de a beneficia de dreptul de tăcere, ca în cazul din speță, apreciat în defavoarea inculpatului, s-a demonstrat imparțialitatea instanței.

Nu au fost elucidate de instanță în susținerea poziției de apărare argumentele inculpatului: dacă dânsul îl tăia pe tata, atunci solicita asistența medicală pentru el; dacă dânsul îl tăia pe tata, atunci, fugea de acasă, dacă dânsul îl tăia pe tata, atunci fugea și de la spital; dacă dânsul îl tăia pe tata, atunci poate nici nu se întorcea de la

spital acasă; dacă dânsul îl tăia pe tata, atunci nu era să deschidă ușa de la apartament, dacă dânsul îl tăia pe tata, atunci nu era să sune la salvare; dacă dânsul îl tăia pe tata, atunci nu era să sune la poliție.

Conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă urma să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Adoptând soluția pronunțată la caz, instanța s-a limitat la o motivare insuficientă și contrară probatoriului administrat.

În acest aspect, instanța doar a transcris toate motivele invocate și a indicat că aceste argumente reprezintă poziția de apărare a inculpatului și tendința de a se eschiva de la răspundere.

Verificarea constă în analiza probelor strânse, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor, pe care motiv decizia instanței de apel urmează a fi casată cu trimiterea cauzei pentru rejudecarea apelului declarat în această parte, din motivul prezenței erorii de drept.

În același timp, la chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată conține răspuns la toate motivele invocate, prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate la judecarea cauzei în apel.

Erorile admise nu poate fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Prin urmare, instanța de apel nu și-a îndeplinit conștient obligațiunea constituțională de a înlăptui justiția în stat, a examinat pur formal, tendențios și unilateral apelurile declarate de către partea apărării, nu s-a clarificat care circumstanțe sunt relevante pentru prezenta cauză, a adoptat o soluție neargumentată la modul cuvenit.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit face următoarele concluzii.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde

motivele pe care se întemeiază soluția, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii, când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al avocatului Ruslan Cașu (*pct. 5.1. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în *pct. 2.* și *4.* din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului și încadrarea juridică justă a acțiunilor infracționale ale acestuia, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, inclusiv declarațiile martorilor Fusu R., Bostan C., Gălușcă S., procesul verbal de cercetare la fața locului din 05.01.2018, raportul de expertiză medico-legală a victimei nr. 201803C0061 din 25.01.2018, raportul de expertiză medico-legală a victimei nr. 201803D012 din 26.01.2018, raportul de expertiză medico-legală a victimei nr. 201808M0013 din 15.02.2018, raportul de expertiză medico-legală nr. 201802/D0145 din 22.01.2018, prin care la Chirica A. s-a depistat o plagă înțepată, care se califică ca vătămare corporală ușoară și nu poate fi de stabilit cu certitudine modul de apariție al acesteia, raportul de expertiză biologică nr. 20180500009 din 24.01.2018, prin care s-a constatat că pe obiectele ridicate, se atestă urme de sânge uman cu grupa sanguină O alfa, beta/O(1), care nu exclude proveniența acestuia atât de la victimă, cât și de la inculpat, procesul-verbal din 26.01.2018, de examinare a telefonului mobil, cu discuții și mesaje vocale înregistrate între inculpat și martorul Chirica V., informația „903” prin care s-a stabilit că Chirica A., la orele 22.45 a fost internat în spital cu plagă de cuțit în regiunea lombară, toate probele fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanțele indicând motivele pentru acare au respins dovezile și versiunile apărării, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile apărării, probele administrate pe caz demonstrând prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. e), e¹) Cod penal.

În același timp și cu privire la argumentele din recursul ordinar al procurorului (*pct. 5. din decizie*), se reține că circumstanțele relevate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în *pct. 4.* din prezenta decizie, atestă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind cheltuielile judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se

plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării în aspectul vizat.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora. Deși este adevărat că obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Pe lângă aceasta, recursurile vizate sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele au apreciat probele și circumstanțele cauzei (*pct. 5. - 5.1. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 pct. 11¹), 27, 414 alin. (1) și (2), 229 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, inculpatul. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propun părțile este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursurile nominalizate, au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2.-5.1. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza hotărârii de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că fapta întrunește elementele infracțiunii și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică corectă, și că recursurile ordinare sunt neîntemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că el este neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce sunt neîntemeiate, recursurile de pe rol urmează a fi respinse ca inadmisibile, cu menținerea hotărârii atacate.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut și de avocatul Ruslan Cașu, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 17 decembrie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2019, în privința inculpatului Chirica Andrian XXXX, cu menținerea hotărârilor atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 12 iulie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

OPINIE SEPARATĂ

/în temeiul art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală/

1) Conform sentinței Judecătorei Chișinău din 17 decembrie 2018, Chirica Andrian a fost condamnat în baza art. 145 alin. (2 lit. e) și e¹) Cod penal la 15 ani închisoare.

Instanța a constatat că inculpatul, aflându-se în ap. 125, unde domiciliu împreună cu tatăl său, Chirica Ivan, provocând cu el o ceartă pe motive neînsemnate, în cadrul căreia, intenționat i-a aplicat lovituri cu un obiect contondent dur neidentificat în regiunea capului, cauzându-i, conform concluziilor raportului de expertiză judiciară nr.201803C0061 din 25.01.2018, vătămări corporale ușoare și neînsemnate. În continuare, pentru a-și duce până la capăt intenția, urmărind scopul omorului intenționat al lui Chirica Ivan, în aceleași împrejurări, i-a aplicat tatălui său o lovitură cu un cuțit de bucătărie în regiunea toracelui pe stânga, cauzându-i, conform concluziilor raportului de expertiză judiciară nr.201803C0061 din 25.01.2018, vătămare corporală gravă sub formă de plagă înțepat tăiată a toracelui, penetrantă în cavitatea toracelui pe stânga, cu lezarea țesuturilor moi a toracelui, mușchilor intercostali, pericardului, cordului, în urma căreia Chirica Ivan a decedat.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2018, apelurile apărării despre achitarea inculpatului au fost respinse, ca nefondate, cu menținerea sentinței.

2) Îmi expun dezacordul cu soluția instanțelor de fond și de apel din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. În corespundere cu art. 314 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele prezentate de părți sau administrate la cererea acestora, inclusiv să audieze inculpații, părțile vătămate, martorii, să cerceteze corpurile delictive, să dea citire rapoartelor de expertiză judiciară, proceselor-verbale și altor documente, precum și să examineze alte probe prevăzute de prezentul cod. Instanța de judecată, la judecarea cauzei, creează părții acuzării și părții apărării condițiile necesare pentru cercetarea multilaterală și în deplină măsură a circumstanțelor cauzei. Conform art. 380 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă inculpatul, în ultimul cuvânt, relevă fapte sau împrejurări noi, esențiale pentru soluționarea cauzei, instanța poate dispune reluarea cercetării judecătorești pentru verificarea acestora.

Aceste prescripții legale nu au fost respectate de către instanța de fond.

Or, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, inițial inculpatul a invocat dreptul de a nu da declarații. Însă ulterior, în ultimul cuvânt inculpatul a relatat că: *„dacă eu avea să-l tai, avea să chem ambulanța, dacă avea eu să-l omor atunci avea să fug de acasă în acea seară, puteam să fug și de la spital, nu veneam acasă, nu avea să deschid la nimeni ușa, nu avea să merg la salvare, sunt nevinovat”* (vol.3., f.d. 137).

În asemenea circumstanțe, instanța urma să dispună reluarea cercetării judecătorești pentru verificarea acestor versiuni.

Mai mult, în descriptivul sentinței lipsește cu desăvârșire aprecierea instanței, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, a:

declarațiilor nominalizate ale inculpatului;

declarațiilor bănuितului Chirca Andrian că: *„eu m-am apărut, am o rană în partea dreaptă a abdomenului, provocată de tata, care m-a lovit cu cuțitul”* (vol.1., f.d. 142);

declarațiilor învinuitului Chirca Andrian că: *„m-am apărut, deoarece tata a vrut să mă taie cu cuțitul și l-am aruncat în pat cu tot cu cuțit. Când m-am apropiat să-l întorc cu fața spre mine, el cu mâna dreaptă m-a înjunghiat. După, am ieșit afară și am închis ușa cu cheia. El a rămas în pat și răsufă, de parcă era obosit. Aceasta a avut loc aproximativ la ora 22.00. La 05.01.2018, aproximativ ora 11.30. am venit acasă de la spital, unde m-au cusut și m-au lăsat pe noapte. Am deschis ușa, am intrat în casă, în odaia mea. Peste un timp l-am văzut jos la podele, am văzut că nu răsula, moment în care a venit și poliția. Eu pe tata nu l-am*

lovit în piept cu cuțitul. Probabil s-a înfipt când l-am împins în pat ” (vol.1., f.d. 159);

declarațiilor martorului Chirca Vera că: „soțul Chirica Ivan nu lucra, mă bătea pe mine și pe copii, să-i cumpărăm țigări și băuturi alcoolice... am fost nevoită să plec peste hotare pentru a câștiga bani... cu el a rămas doar fiul Andrian, care avea grijă de el, mai ales după ce a fost paralizat pe partea stângă... De multe ori soțul îmi spunea să-l iau pe Andrian că-l v-a ucide, deoarece nu-i dă bani... am fost amenințată cu cuțitul să-i dau bani... pe la orele 21.20 la-m sunat pe soțul meu, care a continuat să-mi reproșeze... se auzea și Andrian, despre care soțul mi-a spus „ia-ți animala asta cu tine”... Adrian a comunicat că tatălui îi curge sânge de la cap” (vol.1., f.d. 80);

raportul de expertiză medico-legală nr.201802/D0145 din 22.01.2018, prin care la Chirica A. s-a depistat o plagă înțepată, care se califică ca vătămare corporală ușoară;

raportului de expertiză judiciară nr.201803C0061 din 25.01.2018, că la victimă au mai fost depistate vătămări corporale ușoare și neînsemnate sub formă de plagă contuză în regiunea parietală stânga, revărsate sanguine în țesuturile moi pericraniene, excoriații în regiunea frontală stânga și spina nazală.

În același timp, concluzia instanței că: „**intenția inculpatului de a comite infracțiunea și de a curma viața tatălui său se mai confirmă și prin procesul-verbal din 26.01.2018, de examinare a telefonului mobil, cu discuții și mesaje vocale înregistrate între inculpat și mama acestuia Chirica Vera**”, fără a indica conținutul și esența acestor **discuții și mesaje**, cât și că: „Argumentul apărării, privind nulitatea procesului-verbal de cercetare la fața locului din 05.01.2018, pe motiv că nu este descifrabil, este nefondat, deoarece nu a fost contestat conform procedurii din **art. 251 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală**”, nu corespunde exigențelor prevăzute în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale, neindicându-se și motivele pentru care a respins versiunile și probele apărării

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descripivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv circumstanțele în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins versiunile și probele apărării.

Mai mult, nu a apreciat în niciun fel declarațiile inculpatului date în cadrul ultimului cuvânt, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, că: *„fapta pe care nu am comis-o... am rămas viu, m-a tăia todată, să fi fost tăiat a doua oară... când am ieșit din casă el era culcat în pat, răsufla, când am venit acasă el era deja jos.... să fi fost comis era să mă ascund”* (vol.3., f.d. 249)

Or, în asemenea împrejurări, instanța urma să dispună reluarea cercetării judecătorești pentru verificarea acestor versiuni;

c) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile apărării și repetate în recursul ordinar, inclusiv celor reproduse la pct. 3.1., 3.2., și 5.1. din decizia instanței de recurs, cât și privind aspectele apărării invocate supra.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile apărării, și că recursul ordinar al avocatului este întemeiat.

3) Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța îl admite, casează, parțial sau total, hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre sau dispune rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, în circumstanțele enunțate supra, recursul declarat de avocat urma a fi admis, casată decizia contestată în latura penală și dispusă rejudecarea cauzei în de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Judecătorul

Iurie Diaconu